

Verkiezingsprogramma

Waterschappen 2019-2023

Veilig en schoon water, voor nu en later

ChristenUnie

 Geef geloof een stem

Veilig en schoon water, voor nu en later

Inhoudsopgave

Inleiding

Terugblik

Onze kandidaten voor het waterschapsbestuur

1. Naam, woonplaats volgorde
2. Wat mag u van ons verwachten
3. Waarom zetten we ons in
4. Wat vinden we belangrijk
  - a. zorgvuldig
  - b. met oog voor de toekomst
  - c. samen met anderen
  - d. voor een scherpe prijs

Thema's in waterschap Hollandse Delta, 2019-2023

1. Het huis op orde
2. Waterzuiveringen nu en in de toekomst
3. Water in beweging
4. Overdracht wegen
5. Ambities
6. Digitalisering
7. Energie uit water
8. Samenwerking met burgers, bedrijven, organisaties en overheden
9. Leesbare en begrijpelijke financiële stukken
10. Verantwoord omgaan met geld, minder "op de plank"

Inleiding

In dit verkiezingsprogramma hebben we beschreven wat de ChristenUnie binnen Waterschap Hollandse Delta de komende 4 jaar wil bereiken. Dan gaat het vooral om de taken waar we als waterschap zelf verantwoordelijk voor zijn. En daarnaast natuurlijk ook om een goede uitvoering van taken die we in opdracht van anderen doen.

In dit programma gaan we niet opsommen wat de wettelijke taken van het waterschap zijn en wat er voor gedaan wordt om die taken uit te voeren. Dat is allemaal te lezen op de website van het Waterschap: <https://www.wshd.nl/index.html>.

Veel van wat het waterschap uit moet voeren wordt door anderen bepaald. Zo heeft de Europese Unie, dat zijn wij dus ook, voor belangrijke wateren bepaald wat de kwaliteit van het water moet zijn. Dat ligt vast in de Kaderrichtlijn Water .

Via plannen voor een heel watergebied, bv het gebied rond de Maas, de Rijn en de Schelde, is vastgelegd wat er gedaan moet worden om de kwaliteit van het water beter te maken. De waterschappen voeren veel van die plannen uit.

Als het gaat om de waterveiligheid en zoetwatervoorziening, is vooral het Rijk aan zet. Via de Deltawet ligt vast wat er bereikt moet worden en welke maatregelen daarvoor bedacht zijn. Het Rijk heeft bepaald hoeveel risico elk deel van Nederland mag lopen om onder water te komen staan. Het waterschap voert veel van die maatregelen voor haar gebied uit. Over het "wat" en vaak ook het "hoe" van die maatregelen, gaan we als waterschap dus niet. Om die reden heeft het geen zin daar in ons verkiezingsprogramma uitvoerig op in te gaan. We verwijzen daarvoor naar het Deltaprogramma , dat vastgesteld is op basis van de Deltawet.

Als leden van de ChristenUnie in het bestuur van het Waterschap Hollandse Delta zijn we verantwoordelijk voor een goede uitvoering van taken die door andere overheden bij ons neergelegd zijn. We doen dat waar het kan samen met anderen, in gesprek met de omgeving en voor een scherpe prijs. Als we meer kunnen bereiken voor onze inwoners en/of bedrijven door er, op een te verantwoorden manier, geld van anderen of onszelf aan toe te voegen, zullen we dat zeker doen. Als we denken dat bepaalde maatregelen te veel schade of overlast met zich meebrengen, zullen we dat zeker terugkoppelen aan de opdrachtgever. Als we dat nodig vinden gebruiken we daarvoor ook onze eigen politieke kanalen.

We hopen in dit programma duidelijk te maken waarom het belangrijk is om op 20 maart te gaan stemmen voor de waterschap verkiezingen en uw stem voor het waterschap Hollandse Delta uit te brengen op de ChristenUnie.

Terugblik

De afgelopen jaren hebben ChristenUnie en SGP, als twee aparte partijen, nauw en goed samengewerkt. Samen leverden we een heemraad, Piet Robijn. De voorbereiding op de vergaderingen deden we ook samen. Daarbij vroegen we altijd om de Zegen van onze Schepper. Want wat we doen, op welke plaats dan ook, doen we tot eer van Hem, voor het welzijn van mens en dier en als goede beheerders van dit stukje van de aarde, als onderdeel van de Schepping.

Piet Robijn, die namens ChristenUnie en SGP in het dagelijks bestuur zat, heeft de afgelopen 4 jaar er voor gezorgd dat er meer geld kwam voor het verbeteren van de polderwegen. Ook is hij in gesprek gegaan met gemeenten om er voor te zorgen dat de polderwegen straks over kunnen gaan naar de gemeenten. Dat was niet gemakkelijk. Maar er ligt voor het nieuwe bestuur een goede basis om dit werk af te maken. Ook heeft hij er voor gezorgd dat we weten wat er allemaal moet gebeuren op het gebied van automatisering. En hij heeft er voor gezorgd dat er geld is om dat ook uit te voeren, zodat we straks weer helemaal "bij de tijd" zijn. Geen gemakkelijke boodschap omdat er veel geld voor nodig was en is, maar wel ontzettend belangrijk en noodzakelijk.

Jantien Fröling en Piet van Hengel, die namens de ChristenUnie in de commissies zaten, hebben zich natuurlijk ook voor de volle honderd procent ingezet.

Wat goed ging kreeg van de ChristenUnie steun en waardering:

--de geweldige manier waarop de maatregelen voor behoud van zoet water uitgevoerd zijn. (Die maatregelen waren nodig omdat besloten is de Haringvlietsluizen op een kier te zetten.)

--de maatregelen voor dijkversterking en

--het inlopen van achterstanden bij het baggeren.

Wat beter kon werd benoemd:

--financiële stukken waarin duidelijker staat wat het waterschap wil bereiken en die gemakkelijker te begrijpen zijn.

De ChristenUnie is altijd kritisch geweest op het verhogen van belastingtarieven, terwijl er aan de andere kant geld van inwoners en bedrijven niet gebruikt werd.

Onze mensen binnen het bestuur hebben zich er hard voor gemaakt dat duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is. Daarbij hoort ook dat alle partijen (dagelijks bestuur, algemeen bestuur, de organisatie, andere mensen en organisaties die ergens belang bij hebben) weten wat ze van elkaar wel en niet mogen verwachten. Het gaat erom dat Hollandse Delta zich blijft ontwikkelen als:

- een eigentijds waterschap,
- met goede verbindingen met haar omgeving,
- een heldere visie voor de toekomst,
- met de wil om veel te bereiken op een vernieuwend manier,
- met oog voor de belangen van inwoners, bedrijven en de natuur,
- en gericht op het hier en nu... en de toekomst!

Onze kandidaten voor het waterschapsbestuur:

Naam	Woonplaats
1 Jantien Fröling-Kok	Hellevoetsluis
2 Bert Tuk	Ouddorp
3 Gerrit de Jong	Sommelsdijk
4 Willem Schneider	Hendrik-Ido-Ambacht
5 Inge den Hollander	Dordrecht
6 Johan van Wolfswinkel	Poortugaal
7 Marius Schenkel	Zwijndrecht
8 Anja Elzinga-Wimmenhove	Rotterdam
9 Arie van Nes	Ridderkerk
10 Setkin Sies	Rotterdam
11 Alma Vervelde-Tuk	Oud-Beijerland
12 Quintijn Schenkel	Dordrecht
13 Erica Houtman	Ridderkerk
14 Bernard Tebrugge	Spijkenisse
15 Gerto Hoek	Oud-Beijerland
16 Liesbeth van Utrecht-Schuurman	Zwijndrecht
17 Andrew van de Bilt	Hellevoetsluis
18 Marco Koornneef	Barendrecht
19 Angelina Kievit-van der Velde	Dirksland
20 Rini de Moed	Puttershoek
21 Jacob van der Duijn Schouten	Zwijndrecht
22 Mariëlle van den Berg-Mostert	Dirksland
23 Leo van der Welle	Ridderkerk
24 Arie Joosse	Zwijndrecht
25 Janny Russcher-Wolfert	Oud-Beijerland
26 Huib Geuze	Hellevoetsluis
27 Martijn van Noort	Barendrecht
28 Marleen Willemse-Slobbe	Zwijndrecht
29 Ruud van Asperen	Oude-Tonge
30 Huibert Steen	Heinoord
31 Miranda Grinwis-Driesse	Ouddorp
32 Frans van Zaalen	Rhoon
33 Piet van Hengel	Rotterdam
34 Piet Robijn	Sommelsdijk

Wat mag u van ons verwachten

- We hebben kennis van het beheren van water;
- We weten wat het vraagt om een waterschap te besturen;
- We doen ons werk voor u en anderen;
- We leren graag;
- We zijn betrouwbaar;
- We kunnen verbindingen leggen tussen mensen en organisaties;
- We willen voorkomen dat onze kinderen worden opgezadeld met problemen die we nu al kunnen voorzien;
- We leggen verantwoording af over onze omgang met de schepping;
- We kijken goed naar maatschappelijke en individuele belangen;
- We zijn duidelijk over onze afwegingen en beslissingen;
- U kunt ons aanspreken op de gedragscode van de ChristenUnie, die tot doel heeft om onze betrouwbaarheid (integriteit) te waarborgen.

Waarom zetten we ons in

De ChristenUnie zet zich in voor een waterschap dat goed zorgt voor zijn inwoners, bedrijven en de natuur in ons gebied. We geloven dat de Schepper ons de zorg voor deze aarde toevertrouwd heeft. We willen de aarde zo goed mogelijk doorgeven aan onze kinderen en kleinkinderen. In dit programma kijken we dan vooral naar het stukje waarop wij leven en waarvoor Hollandse Delta verantwoordelijk is. Daarom zetten wij ons als ChristenUnie met hart en ziel in voor een zo goed mogelijke uitvoering van de taken van het Waterschap Hollandse Delta: veilig en schoon water, voor nu en later!

Wat vinden we belangrijk

De leden van de ChristenUnie in het algemeen bestuur van het waterschap, vinden het belangrijk dat het werk

- zorgvuldig
- met oog voor de toekomst
- samen met anderen
- en voor een scherpe prijs uitgevoerd wordt.

Zorgvuldig

Zorgvuldig betekent voor ons dat we:

- goed nadenken over wat er te doen staat;
- graag horen wat daarbij voor u en naderen belangrijk is;
- luisteren wat we van deskundigen kunnen leren;
- graag samenwerken met inwoners, bedrijven, andere overheden en belangenorganisaties;
- als anderen iets willen, kijken hoe we daaraan mee kunnen werken;
- voor- en nadelen voor de maatschappij, groepen of personen goed afwegen, voordat we keuzes maken en beslissingen nemen
- onze keuzes en beslissingen altijd uit kunnen leggen.

Met oog voor de toekomst

De ChristenUnie wil zoveel mogelijk te bereiken voor mensen, bedrijven en de natuur in ons gebied. Niet alleen doen wat moet, maar ook kijken naar wat kan en voor de toekomst belangrijk is. Bijvoorbeeld: zorgen dat vissen van het ene naar het andere water kunnen zwemmen zonder "vermalen" te worden, extra bomen planten om CO₂ uit de lucht te halen, energie halen uit water, medicijnresten en andere stoffen uit het afvalwater halen en weer als grondstof gebruiken.

Samen met anderen

Soms kan je door samen te werken met anderen, dingen mogelijk maken die anders niet mogelijk zouden zijn. Bijvoorbeeld: meewerken aan bloemrijke akkerranden om bij te dragen aan behoud van veel verschillende planten en dieren en insecten waar we met elkaar ook van genieten (biodiversiteit). Soms kan je door goed samenwerken net iets meer doen en gezamenlijk een veel beter resultaat bereiken. Bijvoorbeeld door samen met gemeenten het groen te beheren langs sloten en wegen of samen met gemeenten en inwoners te bedenken hoe we kunnen voorkomen dat regenwater via het riool in de waterzuivering komt. Daar hebben we als ChristenUnie oog voor. We kijken dus niet alleen naar vandaag of morgen. Maar met de opgaven van vandaag en morgen, kijken we ook naar wat er in de toekomst op ons af komt.

Voor een scherpe prijs

Wat het waterschap doet, moeten we met elkaar betalen. Daarom letten we er goed op dat we niet meer geld uitgeven, dan echt nodig is. Toch kunnen we er ook voor kiezen om net iets meer uit te geven en daardoor meer te bereiken. Of iets meer te doen, zodat we er langer plezier van hebben. Soms moet je nu kosten maken, om ze later te voorkomen. Met elkaar bereik je meer. Daarom kan het zijn dat we ook mee willen betalen aan iets wat een ander (Rijk, Provincie, gemeente) moet doen. En goed nadenken over onze uitgaven kan ook betekenen dat we net iets minder doen, omdat het laatste beetje kwaliteit te veel kost.

Thema's ChristenUnie in waterschap Hollandse Delta, 2019 - 2023

De ChristenUnie wil zich de komende 4 jaar binnen het Waterschap Hollandse Delta sterk maken voor de volgende zaken:

1. Het huis op orde
2. Waterzuiveringen nu en in de toekomst
3. Water in beweging
4. Overdracht wegen
5. Ambities
6. Energie uit water
7. Digitalisering
8. Samenwerking met burgers, bedrijven, organisaties en overheden
9. Leesbare en begrijpelijke financiële stukken
10. Verantwoord omgaan met geld, minder "op de plank"

We lichten deze onderwerpen hieronder toe.

1. Het huis op orde

Waterschap Hollandse Delta is een organisatie die bestaat uit mensen die deskundig en betrokken zijn. Veel van haar taken worden op een goede manier uitgevoerd.

Daar zijn we blij mee en dat moet vooral zo blijven.

Op een aantal terreinen is geleidelijk aan een achterstand ontstaan, bijv. op het gebied van baggeren en het onderhoud van wegen.

- In de afgelopen periode (2015-2019) is de achterstand in het baggeren voor het grootste deel ingelopen.
- Aan de polderwegen is en wordt hard gewerkt om de achterstand zoveel mogelijk weg te werken.
- Van de waterzuiveringen weten we dat er achterstanden zijn op het gebied van onderhoud en vervanging. Hoe groot die achterstanden zijn, wordt in kaart gebracht. En dat moet ook!
- Bij de systemen die het waterpeil in de polders regelen hebben we grote zorgen als het over onderhoud en vervanging gaat. We willen weten wat de situatie is en welke kosten er op ons afkomen.
- Alle installaties moeten bovendien veilig zijn om mee te werken. En de zorg voor veiligheid, ook in het werk zelf, moet "in de genen" van iedereen zitten.

Wij zullen er op letten dat het gewone werk doorgaat en er geen nieuwe achterstanden ontstaan. We letten er op dat bekend wordt welk onderhoud er nog nodig is en wat de toekomst van ons en onze instrumenten vraagt. We houden in de gaten dat onze medewerkers veilig kunnen en willen werken.

2. Waterzuiveringen nu en in de toekomst

De afgelopen periode is gestart met brede onderzoeken (ALM-studies) naar de stand van zaken van de waterzuiveringen. Daar zijn er zo'n 20 van in ons gebied. Aan het einde van de volgende bestuursperiode willen we dat van alle waterzuiveringen onderzocht en in beeld gebracht is wat er moet gebeuren om ze ook in de toekomst goed te kunnen laten werken. We verwachten dat er veel geld voor onderhoud nodig is, ook vanwege de eerder genoemde achterstand in het onderhoud. Aan de andere kant kan het zijn dat we in de toekomst iets anders verwachten van de zuiveringen: misschien hoeven ze minder groot te zijn, moeten ze ook andere stoffen uit het water halen of moet dat wat uit het water gehaald wordt anders verwerkt gaan worden. *Wij willen in 2023 weten wat de toekomst vraagt van onze zuiveringen en wat dat betekent voor de huidige zuiveringen. En natuurlijk willen we weten wat het gaat kosten om ons afvalwater te blijven zuiveren en hoe we dat betaalbaar houden.*

3. Water in beweging

Als er teveel water is, moet het waterschap er voor zorgen dat het snel afgevoerd wordt, zodat u en ik droge voeten houden. Is er te weinig (zoet) water, dan moeten we er vooral voor zorgen dat we het zo lang mogelijk bewaren, zodat we niet zonder (zoet) water komen te zitten. Dat is één van de kerntaken van het waterschap. Om dat te regelen zitten er in rivieren, kanalen, vaarten, sloten en andere wateren sluisen, hevels, gemalen etc. Dat noemen we "kunstwerken". Die zorgen ervoor dat water op een bepaalde plaats gehouden wordt, of juist naar een andere plaats gestuurd wordt. Die "kunstwerken" moeten goed werken, anders loopt het hele systeem vast en hebben we of te veel of te weinig water. De ChristenUnie maakt zich zorgen over het onderhoud van die "kunstwerken". We willen weten hoe het er voor staat en of er achterstand in het onderhoud is. Bovendien moeten veel van die "kunstwerken" aangepakt worden om er voor te zorgen dat ze op afstand bediend kunnen worden. Dan hoeven er geen mensen meer heen om kleppen open te zetten. Dat scheelt tijd en geld.

De ChristenUnie wil dat op tafel komt hoe het zit met het onderhoud van de sluisen en sluisjes, gemalen, hevels, etc. We willen er voor zorgen dat dit op orde is of komt, zodat alles goed werkt tegen zo laag mogelijke kosten.

4. Overdracht wegen

Maart 2018 heeft het algemeen bestuur van Hollandse Delta besloten om de polderwegen waarvoor het waterschap verantwoordelijk voor is, over te dragen aan de gemeenten in het gebied. Er is flink veel werk verzet om dat voor elkaar te krijgen. Omdat er veel gemeenten bij betrokken zijn, die er allemaal mee akkoord moeten gaan, is dat in 2018 nog niet gelukt. Daar moet dus verder aan gewerkt worden. De ChristenUnie vindt dat de wegen in 2023 overgedragen moeten zijn. Er is ook nog de nodige achterstand op het onderhoud van die wegen. Die achterstand moet zo ver ingelopen zijn, dat de gemeenten ze ook over willen nemen.

De ChristenUnie verwacht van het dagelijks bestuur dat voor het einde van de volgende bestuursperiode (2023) de wegen overgedragen zijn aan de gemeenten.

5. Ambities

In 2018 is een ambitietraject gestart. Daarbij zijn ambities benoemd op het gebied van:

- Klimaatbestendigheid (we kunnen omgaan met de veranderingen van het klimaat);
- Energieneutraliteit (we wekken evenveel energie op als we verbruiken)
- Circulair werken (grondstoffen worden voor 100% opnieuw gebruikt)

Om die ambities te bereiken wordt gewerkt aan:

- Klimaatadaptatie (we zorgen er voor dat we voorbereid zijn op veranderingen)
- Energietransitie (we gaan andere energiebronnen gebruiken en energie produceren)
- Circulair en duurzaam (onze grondstoffen moeten opnieuw te gebruiken zijn)
- Digitalisering (we gaan echt werk maken van digitalisering en automatisering)
- Innovatie (we gaan na hoe we iets op een nieuwe manier slimmer en beter kan)
- Assetmanagement (we zorgen goed voor onze eigen installaties)
- En de omgevingswet (we zorgen ervoor dat we daar klaar voor zijn)

Samen met de anderen wordt onderzocht wat het waterschap kan bereiken, wie en wat daarvoor nodig is en wanneer dat welke resultaten op kan leveren.

Hiervoor is een flink bedrag aan geld beschikbaar gesteld en zijn nieuwe mensen aangesteld.

De ChristenUnie onderschrijft de ambities van het waterschap van harte en zal er op toezien dat daar ook echt stappen in gezet worden. De doelen die vastgesteld zijn, moeten gerealiseerd worden. Op onderdelen had het wat de ChristenUnie betreft best wat ambitieuzer mogen zijn: bv energieneutraal in 2025 (in plaats van in 2030). En we hadden ook graag gezien dat onze grondstoffen eerder dan 2050 volledig duurzaam en herbruikbaar zouden zijn.

De ChristenUnie pleit ervoor dat het waterschap bijdraagt aan vermindering van CO₂ in de lucht. Dat kan door minder CO₂ uit te stoten, maar ook door meer CO₂ op te vangen bijvoorbeeld door aanplant van bomen langs dijken. Bomen in combinatie met het op een slimme manier onderhouden van de bermen, zorgt bovendien voor een grotere verscheidenheid aan planten en dieren. Dat is goed voor de aarde en voor de mensen die daarop leven. Bomenaanplant langs dijken maakt het landschap ook mooier.

De ChristenUnie ziet er op toe dat het ambitietraject leidt tot heldere doelen en concrete resultaten die er voor zorgen dat we de taken waarvoor we in eerste instantie verantwoordelijk zijn, zo goed mogelijk kunnen doen.

De ChristenUnie wil bijdragen aan vermindering van CO₂ in de lucht door het aanplanten van bomen in het gebied van het waterschap, bij voorkeur langs dijken.

6. Energie uit Water

Een van de grote opgaven is om de omslag te maken van energiebronnen die uitgeput raken en vervuילend zijn (kolen, gas) naar energiebronnen die niet vervuילend zijn en altijd gebruikt kunnen blijven worden. Daarbij is wind- en zonne-energie het meest voor de hand liggend en het meest gemakkelijk om gebruik van te maken. De ChristenUnie vindt het belangrijk en voor de hand liggend om vooral te kijken naar wat we kunnen doen met dat waar onze belangrijkste taak ligt: water. Hoe kunnen we

tegen zo laag mogelijke kosten zo veel mogelijk energie halen uit of met water?

De ChristenUnie wil dat het waterschap Hollandse Delta op het gebied van energie uit water, haar nek uitsteekt en onderzoekt wat werkt en wat niet. Ook als dat geld kost en voorlopig nog niets oplevert.

7. Digitalisering.

Steeds meer zaken moeten digitaal eenvoudig te vinden zijn en steeds meer apparaten moeten digitaal (via internet op afstand) aangestuurd kunnen worden. De ontwikkelingen op dat gebied gaan heel snel. Om de taken van het waterschap goed en tegen zo laag mogelijke kosten uit te voeren moet er veel gebeuren op het gebied van automatisering en digitalisering. Dat kost veel geld. In 2018 is besloten dat geld ook beschikbaar te stellen.

De ChristenUnie maakt zich er hard voor dat het beschikbaar gestelde geld zo goed (efficiënt) mogelijk ingezet wordt. We vinden dat we in 2021 minimaal op de helft van het traject moeten zijn. Daarvoor vragen we met regelmaat naar rapportages om te bewaken dat we komen waar we willen zijn.

8. Samenwerking met burgers, bedrijven, organisaties en overheden

Van het Waterschap als overheid wordt een open houding verwacht naar belanghebbers: ophalen wat men vraagt van het waterschap en als dat mogelijk is daaraan meewerken. Samenwerking is nodig om met elkaar de gestelde doelen te bereiken. Aan die verandering van denken en doen wordt binnen het waterschap hard gewerkt. De ChristenUnie verwacht dat burgers en bedrijven de positieve resultaten van deze omslag al in 2019 en in de jaren daarna steeds meer en meer, zullen ervaren. Goede samenwerking, vraagt om op een goede manier met elkaar in gesprek te zijn. Dat gesprek met alle partijen waarmee we te maken hebben, vinden we als ChristenUnie ontzettend belangrijk.

• Waterloket

Samenwerking begint met een goede bereikbaarheid langs verschillende wegen:

- Bereikbaarheid van het waterschapshuis met welke vorm van vervoer dan ook;
- Bereikbaarheid van bestuursleden en medewerkers: via 1 loket snel bij de juiste persoon terecht komen;
- Bereikbaarheid via internet van digitaal beschikbare gegevens: open data;
- Bereikbaarheid via internet van je eigen gegevens als er een vraag uitstaat bij het waterschap;
- Goede afstemming tussen waterschap en andere overheden of organisaties.

De omgevingswet gaat er voor zorgen dat er goede afstemming plaats vindt tussen diverse organisaties als inwoners of bedrijven een omgevingsvergunning nodig hebben.

Voor al die andere zaken waarvoor mensen het waterschap benaderen, zal een vergelijkbare toegang geregeld moeten worden.

Daar moeten burgers en instanties met alle vragen over water terecht kunnen en zonder verwijzing naar een ander, zo snel mogelijk (met maximaal 1 keer doorverbinden) verder geholpen worden.

• Educatie

Voor een goede samenwerking is het belangrijk dat jong en oud weet wat de taken van het waterschap zijn en wat iedereen er zelf aan bij kan dragen om die taken zo goed mogelijk uit te voeren. Daarvoor zijn lessen in de hoogste klassen van de basisschool en op de middelbare school ontzettend belangrijk. Maar ook volwassenen en nieuwe inwoners van Nederland moeten op de hoogte zijn.

De ChristenUnie wil dat er iedere twee jaar onderzocht wordt hoe tevreden onze klanten zijn en dat het resultaat daarvan per jaar minimaal 5% beter wordt.

De ChristenUnie is voorstander van één Waterloket, zodat er makkelijk en snel contact gelegd kan worden.

De ChristenUnie vindt onderwijs over water aan jong en oud erg belangrijk.

9. Leesbare en begrijpelijke financiële stukken

U kiest de leden van het algemeen bestuur van het waterschap. Zij moeten bepalen wat het waterschap de komende jaren wil bereiken en hoeveel geld daarvoor beschikbaar is. Dat geld moet door alle burgers en bedrijven uit ons gebied betaald worden. Daarmee kan de organisatie haar werk doen. Het dagelijks bestuur is er verantwoordelijk voor dat het geld goed besteed wordt. Het resultaat moet zijn, dat bereikt wordt wat het algemeen bestuur wil bereiken.

De afspraken die daarover gemaakt worden, worden opgeschreven in een begroting. Tussendoor worden er rapportages geschreven waarin staat hoever de organisatie is met het bereiken van de doelen. Aan het einde van ieder jaar wordt verantwoord waaraan het geld uitgegeven is, wat daarmee bereikt is en hoeveel er over of tekort is. Het is dan ook heel belangrijk dat de begroting en de andere financiële stukken duidelijk en voor iedereen in het algemene bestuur goed te lezen en te begrijpen zijn. In de periode 2015-2019 is een goed begin gemaakt met het duidelijker en begrijpelijker maken van de begroting.

De ChristenUnie wil dat uiterlijk in 2020, alle financiële rapporten gemakkelijk leesbaar en goed te begrijpen zijn voor het algemeen bestuur en iedereen die daar belangstelling voor heeft.

10. Verantwoord omgaan met geld, minder "op de plank"

De ChristenUnie vindt dat waterschappen verstandig moeten omgaan met het geld dat zij binnen krijgen. Er moet altijd onderzocht worden of er slimme, betere, nieuwe manieren van werken zijn om hetzelfde of meer/ beter te bereiken. Met zo min mogelijk geld, zo veel mogelijk bereiken.

De ChristenUnie vindt dat degenen die het werk veroorzaken (bv degene die verkeerde stoffen in het water laat komen) en de mensen die er het meest baat bij hebben (bv bedrijven die extra schoon water nodig hebben) zouden moeten betalen voor het extra werk dat daarvoor gedaan moet worden. Bij een eerlijke verdeling van de kosten die voor iedereen gemaakt moeten worden (algemene kosten), moeten de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Daarbij zouden wat ons betreft de mensen met een laag inkomen minder of niets hoeven te betalen.

• Verantwoord omgaan met geld

- De kosten moeten in de hand gehouden worden. Het waterschap moet alleen geld uitgeven als bekend is hoeveel er nodig is, waarvoor het gebruikt wordt, wat het op gaat leveren en wat de risico's zijn. En ze moet er van overtuigd zijn dat dit de beste manier is om het doel te bereiken.
- Als het kan wordt geld van het waterschap samengevoegd met geld van het Rijk, de Provincie of de Europese Unie. Met meer geld kan meer bereikt worden.
- De ChristenUnie let er op dat de kosten in de toekomst beheersbaar blijven. Kosten moeten niet doorgeschoven worden naar onze kinderen of klein-kinderen. Daarom moeten de schulden niet (onnodig) oplopen.
- De ChristenUnie gaat eerlijk om met uw geld. Als er geld uitgegeven wordt voor iets dat 10 jaar mee kan, moet het ook over 10 jaar verrekend worden. Zaken die geld gekost hebben, moeten niet eerder vervangen worden, dan echt noodzakelijk is..
- De ChristenUnie pleit voor een eerlijke kostenverdeling over iedereen die belang heeft bij het werk van het waterschap. Onze uitgangspunten zijn: de vervuiler of degene die het meeste voordeel heeft bij de waterschapstaak betaalt ook het meest.
- Gecontroleerd moet worden of afspraken ook nagekomen zijn. Dat doet het algemeen bestuur zelf. En het laat zich daarbij helpen door de eigen rekenkamer(funcie) en door de accountant. Hun rapporten zijn erg belangrijk. De ChristenUnie gaat aan de slag met wat zij adviseren.
- Voor de samenwerking met andere overheden, worden duidelijke afspraken gemaakt. Het doel van die samenwerking is dat inwoners en bedrijven er baat bij hebben.

• Minder geld op de plank:

Iedere organisatie heeft reserves nodig: dat is geld dat je moet kunnen gebruiken als er onverwachte kosten komen, of iets duurder uitpakt dan je verwacht had. Maar reserves zijn eigenlijk geld dat op de plank ligt en waar je (voorlopig) niets aan hebt; je bereikt er niets mee. Daarom is het belangrijk dat er genoeg, maar niet te veel geld in die reserves zit. Om dat te bereiken is voor alle reserves een maximum afgesproken. In de praktijk blijken de reserves veel hoger te zijn dan dat wat afgesproken is. Dat komt door zaken die gepland waren, maar niet uitgevoerd konden worden, doordat bepaalde zaken minder gekost hebben, dan waarop gerekend was of er toch meer geld binnengekomen is, dan vooraf berekend was. Dan wordt het geld dat daarvoor gereserveerd was niet uitgegeven. Een deel van het geld schuift door naar het volgende jaar. Een deel gaat naar de reserve.

Wat het dagelijks bestuur met het algemeen bestuur afspreekt, wordt vastgelegd en nagekomen. Het waterschap vraagt daarvoor aan de belastingbetaler het geld dat nodig is en laat het niet ongebruikt op de plank liggen.

**Verkiezingsprogramma
Waterschappen 2019-2023**

Partijbureau ChristenUnie
Postbus 439
3800 AK Amersfoort
www.christenunie.nl

ChristenUnie

 Geef geloof een stem